

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obiljtyeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

A munka.

A politika napi eseményei minden országban főképpen a politikusokat érdeklik, maga a nép az egyéni boldogulás lehetősége felé fordul érdeklődésével. Az ország fővárosában, a parlamenti haretér körül, az a kérdés izgatja az elméket, vajjon az ellenzék kormánybuktató szándéka meg fog-e valósulni? Odakünn a falu áldott esődjében és a város teremtő zajában a napi élet gondjai kötnek le minden érdeklődést, ott a küzködő, a mindennapi kenyérért verejtékező polgár az adó nagyságával törődik, a pénzkrisis rémével viaskodik, a megélhetési viszonyok jobbra fordulásában reménykedik. Kormánykörökben és az ellenzéki fronton a kölcsönös gáncsvetések, a hatalomért való erayedetlen küzdelem foglalnak le minden energiát, az egyén kicsiny világában minden kérdésnél fontosabb a kenyér kérdése, minden politikai átesortosításnál lényegesebb a jobb, a gondtalanabb jövőendő.

Az egyszerű polgár úgy érzi, hogy ezen a téren az ország igazi konszolidálása körül, sok, nagyon sok a tennivaló. És azt is érzi, hogy meddő közjogi viták nem viszik előbbre az ország gazdasági helyzetét. Az az egyszerű polgár azt látja, hogy az ország mérhetetlen gazdagsága távolról sínes kiaknázva, hogy az akuttá vált biróhiány veszélyezteti az ország életét, hogy a közlekedési viszonyok áldatlansága megbénítja a kereskedelmet, hogy az eddigi földpolitika eredményeként a termelés meg sem közelíti az egykori állapotot. Az ország egyszerű polgára úgy véli, hogy erős kézzel kellene ezeken a bajokon segíteni, hogy hozzáértő, az ország boldogulásáért élő férfiak meg is tudnák valósítani a fejlődésnek azt a fokát, amelyre az ország, nagy értékeinek teljes felhasználásával, predestinálva volna. Az a józan gondolkodású, nem politizáló polgár azt tartja, hogy a dolgozni akaró kart meg kell becsülni, tekintet nélkül arra, hogy a munkát milyen fajta vagy felekezeti polgár végzi, mert minden dolgos kéz az állami fejlődés nagyszabású épületén munkálkodik. És meggyőződése az is, hogy a forgalom biztonsága, az ipar fejlettsége, a kereskedelem virágzása nem azon mulik, hogy a tisztviselő vagy polgár mily nyelven végzi végzi teendőit, hanem a rendet és a fejlődést és csakis ezt szolgáló intézkedéseken és azon a mindenekelőtt átható szellemen, amely legfőbb cél gyanánt az építő munka együttemiségét és általánosságát látja maga előtt.

Az utca okatlan harci készsége, a hazafiasság hamis jegyében le-

folyó apró esatározások amelyekben mindenkor polgár áll a polgárral szemben, nem viszik előre az ország fejlődésének ügyét és nem szolgálják a belső békét azok a rendeletek sem, amelyek iskolák elvételével nyugtalanítják a polgárok

egy részét. Megelégedett, dolgos lakosság, céltudatos, teremtő intézkedések, odaadó, lelkes munkásság teremtik meg azt a légkört, amelyben a fejlődés valóra válik és a melyben naggyá és erőssé válik az ország.

A németek és dzsemijettek külön választanak (?)

Előkészületek a szombati parlamenti ülésre.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd okt. 17.

A mostani jelek után itélve, a szombati parlamenti ülésen két egy-egyes tábor áll majd egymással szemben. A kormányt támogató csoport, melynek a radikálisok, dzsemijettek és németek lesznek a tagjai és a másik az ellenzéki csoport, amelyben az összes többi pártok hívei egyesülnek. A pénzügyi bizottság választásánál az ellenzék külön listával szerepel, mert ily módon nagyobb eredményt remél elérhetni.

Politikai körökben a legutóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy a német- és a dzsemijett-párt is külön listával lép fel a pénzügyi bizottság megválasztásánál. A két klub arra számít, hogy egységes fellépés esetén két-öt tagot hozhat be a bizottságba, miáltal nagyobb nyomást gyakorolhatna a kormányra, ha a megegyezésben megállapított ígéreteket vonakodna bevaltani. Ellenzéki körökből eredő hírek szerint a kormány mindent

megtesz, hogy a két pártot szándékatól eltérítse s az erre irányuló kísérleteit meghiusítsa. Az akció — mondják az ellenzéki politikuskok — kényes helyzetbe hozná a kormányt, amit Pasity is nagyon jól sejt. Az ellenzéki csoportból éppen ezért nagy figyelemmel várják a kormányt támogató két klub magatartását, mert ha a németek és a dzsemijett különválnak, ez könnyen megingathatja a kormány helyzetét.

A demokrata-párt vezetősége okt. 19-én, péntek délelőttre teljes klubulást hívott össze, amelyen a házelnöki választás és a jövő politikai állásfoglalás ügyében érdemlegesen határoznak. A klub elnöksége távirati uton hívta meg az ülésre a távollévő képviselőket.

Ugyancsak pénteken tart plenáris klubulást a radikális-párt is és ezen az értekezleten véglegesen döntenek a házelnökjelölés ügyében.

A forrongó Németország.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Mannheim, okt. 17.

A munkanélküliek ma ismét összeütköztek a rendőrséggel. Egy ember életét vesztette, egy rendőr pedig súlyosan megsebesült. A zavargások este nyolc órakor még tartottak.

Berlin, okt. 17.

A főpolgármester fogadta a munkanélküliek képviselőit, akik a következő feltételeket terjesztették elő. Fejenként tíz milliárd márka gyorssegély, kenyér- és zsirkiosztás.

Öt mázsa szén és fa és díjtalan élelmezés. Azonkívül a hajléktalanok elhelyezése.

Berlin, okt. 17.

Ma délelőtt egy hatvan fiatalemberről álló csoport betört egy péküzletbe és a kenyérkészletet elhordta. A város egyéb helyein is megismétlődtek ilyenféle jelenetek. A rendőrség több helyen közbelépett, sőt egy alkalommal kénytelen volt fegyvert is használni.

Egy milliárddal drágult az államháztartás.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 17.

A pénzügyminisztériumban most készül az 1924–1925. évre szóló

budget, melyet november 20-ikáig elő kell terjeszteni a szkupstina elnökségének. A költségvetésben a kiadási előirányzat tizenhét milliárd, tehát közel egy milliárddal több, mint volt a múlt évben.

Konferencia a vajdasági adózás ügyében.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 17.

A pénzügyminisztérium adóosztályán ma délelőtt konferenciát tartanak a Vajdaság adózásának kérdésében. Az értekezleten afelett tárgyalnak, hogy miképpen lehetne megszüntetni az eddigi adóelőleg rendszert és a rendes adót bevezetni. A konferencián a legnagyobb figyelmet a vajdasági pénzügyi szolgálat újraszervezésére fordítják, mert egyes pénzügyi szervek elégtelen működése miatt az állampénztárt óriási károsodás érte. A Vajdaság a konferencia összehívói szerint az ország leggazdagabb területe és mégis innen folyt be eddigelé a legkevesebb adó.

Szerdán tárgyalta a magyar kölcsön ügyét a jóvátételi bizottság.

— A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, okt. 17.

A Havas-ügynökség közli, hogy a jóvátételi bizottság hivatalos jelentése szerint a magyar osztály egy javaslatot készített, amelyet a bizottság szerdán délelőtti teljes ülésén fog letárgyalni.

Az albizottság képviselői között az elvi megegyezés létrejött. A plénum valószínűleg előre láthatóan változatlanul elfogadja a bizottság javaslatát.

A távirati ügynökség jelentése szerint a jóvátételi bizottság döntésének alapja a francia részről kidolgozott javaslat lesz, amely nagyjában szankcionálja a genfi megbeszéléseket.

A német politikából.

— A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, okt. 17.

A kormány rendeletet adott ki, amely az 1923–24. gazdasági év kényerellátásáról szóló törvény kiegészítése. A rendelet értelmében a gabonaközpont által beszerzendő gabonataralékokat egy millió tonnáról két és fél millióra főlemeli. Egyelőre eltekintenek a gabonabeszolgáltatási eljárástól. Azt hiszik, hogy a mezőgazdaság ezt a támogatást önként megadja.

Berlin, okt. 17.

A Times szerint Hoersch párisi német ügyvivő megbízást kapott kormányától, hogy fejtsse ki Poincaré előtt a német kormány álláspontját a jóvátételi szolgáltatások teljesítése kérdésében.

Massaryk elnök párisi fogadtatása.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, okt. 17.

Ma délelőtt érkezett meg Massaryk cseh köztársasági elnök Párisba. A pályaudvaron a cseh állam fejét a francia miniszterelnök, valamennyi miniszter és a parlament két elnöke fogadta. Délután Massaryk és Millerand résztvettek a városházában megtartott fogadtatáson, amelyen Massaryk és Millerand beszédet mondtak.

Massaryk kifejtette, hogy a kisenfente megteremtésével a szövetségesek kifejezték programjukat.

„Valamennyi szomszédunkkal szemben — mondja Massaryk — érdekünk arra vezet, hogy konszolidációjukat előmozdithassuk. Bizonyíték erre Ausztriával és Magyarországgal szemben követett politikánk. Fáradhatatlanul és loyálisan dolgozunk azon, hogy Közép-urópa minél hamarabb talpra állhasson. Nehéz feladatok várnak még ránk, amelyeket le kell küzdenünk.

Mindenféle panaszoknak Európa elbalkánosítása miatt. A történelem és a népek életének törvényei nem igazodhatnak a hálókocsi utasok kényelméhez. A tudomány felfedezte, hogy az anyag apró elemekből áll. A politikában is ráakadnak a kis emberekre, kis népekre. Tiszteletben tartjuk a bekeféltételeket, ragaszkodunk hozzájuk, mert egészben véve igazságosak. Becsületesen kívánjuk a békét.

Megegyezünk Önökkel abban, hogy a jóvátételi kötelezettségeket becsülettel teljesíteni kell. Európa mai tagozásában még vannak egyenetlenségek, ezeket azonban békés megállapodásokkal ki lehet egyenlíteni. Bizunk Franciaország nagylelkűségében, hogy Közép-urópa helyreállítására mindent megtesz.

Ezután Millerand elnök beszélt, aki válaszolva Massaryknak, kijelentette, hogy a cseh és a francia nemzet rokonérzése nem tegnapi való. A gyász és az öröm emlékei újabb hatalmas kötelek, amelyek egymáshoz kapcsolják őket. A két nemzet együttműködésére szükség van a szerződéses iránt való tisztelet fenntartására és a vállalt kötelezettségek teljesítésének biztosítására.

„Politikánkban nincs semmi — mondja Millerand — ami utjába állana a dnyamenti országok gazdasági fejlődésének. Franciaország a világ érdekében óhajtja, hogy ezek az országok rövidesen fölvirágozzanak. Kívánja, hogy tartsák tiszteletben a szerződéseket, teljesítsék jóvátételi kötelezettségeiket és tegyenek le az erőszak és az elnyomás rendszerének újjáélesztéséről.”

Károly király volt bizalmasát sikkasztással vádolják.

Bern, okt. 17.

A francia hatóságok kiadták Károly király egykori bizalmas emberét, Steiner de Malmout bárót és feleségét a svájci hatóságoknak. Steiner báró család sikkasztással, neje pedig bűnrészességgel vádoltan kerül a bíróság elé.

Steinerék ma érkeztek meg Bernbe, ahol beszállították őket a törvényszék fogházába.

Az élet mélységeiből.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 18.

Szenzációs bűnygyben nyomoz tegnap óta a beeskereki rendőrség. Letartóztatott egy Halabrin János nevű 57 éves asztalossegédet, aki erőszakot követett el egy tizenkét éves esenevész kisleányon.

Halabrin János 57 éves asztalossegéd egy helybeli iparvállalatnak a munkása. A múlt hét elején a Pupinova (Árpád) utcában lévő lakására esalt két testvérleánykát, a tizennégy éves Sz. Paulát és a tizenkét éves esztendő Sz. Rózát, akikkel egy héten át formális családi életet élt. Sz. Paula fiatal kora dacára romlott teremtés, a korai züllés és beteges érzékiség tipusa s valószínű, hogy ő vitte rá testvérhugát is a végzetes lépésre. A bűnygynek ez a része különben még tisztázatlan, mindössze annyi tény, hogy a beteges hajlamú asztalossegéd több ízben erőszakot követett el a tizenkét éves gyenge testalkatú, fejletlen kisleányon.

A rendőrség tegnap délelőtt kihallgatta Halabrint. A letartóztatott kísérletet sem tette a tagadásra, hanem bevallotta, hogy a nekítu-

lajdonított tettet tényleg elkövette és azzal védekezik, hogy a kérdéses éjjeleken részeg volt.

A szerencsétlen kisleány vallomásaiban elmondotta, hogy Halabrinnál egy héten át lakott. A szobán forgó éjszakán sirva könyörgött az eltévelyedett embernek, hogy hagyja békességben. Halabrin azonban nem hallgatott jajgatására, a merénylet megakadályozására pedig nem volt ereje.

Tegnapra a rendőrség egy lopáscsapatot nyomozott ki, melynek tettesei azonosak az őrizetbe vett leányokkal. A délelőtti folyamán ugyanis letartóztatott egy K. János nevű 16 éves zimonyi születésű fiatalembert, akit azzal gyanúsítanak, hogy Todorovity Toma Pasityeva (Tomasováci) utca 1. szám alatt lakó péktől négyszáz dinárt lopott el. K. János tagadja a tettet és kihallgatása során kijelentette, hogy a pénzt Sz. Paulától és Sz. Rózától kapta. A nyomozás a lopás bűnygyében még folyik s nincs kizárva, hogy a két leány egyedül, vagy a fiúval együttesen károsította meg a pékmestert.

Vitás a tomasováci Temes-híd birtokjoga.

Ki viselje a javítási költségeket?

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 18.

A Tomasovác község mellett lévő Temes-híd kijavításának szükségességéről több ízben megemlékezett a „Torontál”. Legutóbb azt írtuk, hogy a munkálatok megkezdésére megtették már a szükséges előkészületeket is, a javítás azonban a mai napig sem indult meg. A hid kereskedelmi szempontból nagy jelentőséggel bír, mert nagymennyiségű árut, főleg bort szállítanak rajta keresztül, rozoga állapota miatt pedig már hosszabb idő óta nem használhatják, ami minden tekintetben nagy károsodást jelent. A szomszédos községekbeli gazdák számára sem közömbös az ügy, mert a vidék jóformán egyedül Temes átjárója a tomasováci fahid, melyet így naponta számtalanszor kénytelenek igénybe venni. A hid éppen az állandó használat folytán mindinkább rongálódott s a legutóbbi időkben már olyan állapotba került, hogy a forgalom lebonyolítása csaknem teljesen lehetlenné vált.

A beeskereki kereskedelmi- és iparkamara tegnap újolag átirattal fordult Torontál-Temes megye alszáni hivatalához, amelyben megürgeti a régóta vajudó ügy elintézését.

A kamara intervenciójával kapcsolatban felkerestük a megyei mérnöki hivatalban a főmérnököt, akihez kérdést intéztünk, hogy mért késlekedik annyira a tomasováci Temes-híd javítása. A főmérnök kijelentette munkatársunknak, hogy a munkálatok megkezdésére megtették már minden szükséges előkészületet, technikai akadályok egyáltalán nem merültek fel a javítás felvétele előtt, s csupán a vitás birtokjog eldöntése késlelteti a hid újóli jókarba helyezését. Torontál-Temes megye ve-

zetősége azon a véleményen van, hogy a hid a járás tulajdonát képezi s így a javítások és a hid fenntartásának költségei a járást terhelik, mely viszont behajthatná a kudasokat a leginkább érdekelt községeken. A járás ezzel szemben egy vélekedik, hogy a hid a megye tulajdona s így a mostani javítás költsége is a vármegye számlájára megy.

A vitás ügyben, mely sehogyan sem akar dülőre jutni, egy vegyes bizottság fog dönteni. A bizottság a megyei közgyűlés után, valószínűleg a jövő hét folyamán ül össze és az összegyűjtött adatok alapján határoz a birtokjog felett.

A birtokos köteleessége lesz azután, hogy a hid kijavításának költségeit fedezze. Amint valamelyik fél, akár a megye, akár a járás magára vállalja a kiadások viselését, azonnal megkezdik a javítási munkálatokat. Ebben az esetben rövidesen újra jókarba helyezik a hidat és átadják fontos rendeltetésének.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, okt. 17.

A Heinrich-párt ma este érkezelést tartott, amelyen foglalkoztak Bethlen szolnoki beszédével. Heinrich elnök meglepéssel konstataulta, hogy a miniszterelnök szolnoki beszéde meglepéssel és örömmel töltheti el pártjukat, mert olyan elveket hangoztat, melyekért a párt küzdött.

A külföldi kölesönnel kapcsolatban megállapította, hogy a miniszterelnök kijelentéseiből minden remény meg van arra, hogy a kölcsönt Magyarország megkapja.

Foglalkozott még Heinrich a fajvédők magatartásával és antiszemitizmusukat mint antikristianizmust bélyegezte meg.

HIREK

A megyei közgyűlés előkészületei. A megyei állandó választmány tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen megtárgyalta a közgyűlés elé kerülő ügyeket. A megyei közgyűlés csütörtök délelőtt kilenc órakor lesz a vármegyeháza nagytermében.

A 27-ik gyalogezred új parancsnoka. A hadügyminiszter a Beeskereken székelt 27-ik gyalogezred parancsnokává Pavlovity Gyóka ezredest nevezte ki, aki új állását a tegnapi nap folyamán már el is foglalta. — Blazsarity Pavel eddigi parancsnokot elhelyezték Beeskerekéről.

Pesity hadügyminiszter a beeskereki szobor-bizottság diszelnöke. A hadügyminisztérium Pesity Petar tábornok-hadügyminiszter megbízásából közölte a beeskereki szobor-bizottság elnökével, Rajity Szvetislav alispánnal, hogy a miniszter elfogadta a bizottság diszelnöki tisztségét.

A beogradai titokzatos bűnygyet még mindig homály fedi. Beogradból jelenti tudósítónk: A Palace-szállóban történt titokzatos bűnygyben újabb fordulat nem állott be. Angyelkovity vizsgálóbíró tegnap délelőtt helyszíni szemlét tartott a 48-as számú szobában, ahol a merénylet lejátszódott, a vizsgálat eredményéről azonban minden felvilágosítást megtagadott. Izeli Jean, a svájci kereskedő tud van az életveszélyen, Charlie kapitány sebülése jelentéktelen. Izeli bátyjától táviratot kapott, hogy a napokban érte jön és elszállítja Beogradból.

Királyi vendégek a trónörökös keresztlőjén. Beogradból jelenti tudósítónk: Tegnap délután a Vardar nevű monitor a román királyi pár hajója elé indult. A román királyi család pénteken délután három és négy óra között érkezik Beogradba. A román királyi család mellé Pokorny tábornokot rendelték ki szolgálatra. A görög királyi pár vonata szombaton délelőtt tizenegy és tizenkét óra között fut be Beogradba. Duka és York herceg érkezését szombat este várják.

Véres verekedés a Bela-lagya-vendéglőben. Dévity Nikola földműves tegnap este nagyobbszabású mulatozást rendezett s erre meghívta barátját, Martinov Jócót is. A Solyom-féle vendéglőben kezdtek az ivást, ahonnan már meglehetősen beszélt állapotban átmentek a Fehér-galamb vendéglőbe. A nagymérvű szeszfogyasztással egybekötött mulatozást a Wilson (Erzsébet) téren lévő Bela-lagya vendéglőben fejezték be. Este tíz óra tájban szóváltás támadt a két jóbarát között, mely késeléssel végződött. Martinov bicskát rántott s azt mellének irányítva Dévity felé döfött. A váratlan fordulat kijózanította Dévityt s a támadó felé védekezőleg a karját fordította. Így az egymásután leadott két készsűrés szerencsére csak a karját érte, még így is súlyos sérüléseket okozott. Dévity Nikoltát a kórházba szállították, Martinovot pedig a rendőrség letartóztatta.

• Nikkelezni, galvanizálni! Krauszai Veliki Beeskerek Telefon 329.

A velükibecskereki háztulajdonosok egyesülete értesíti tagjait, hogy eddigi fáradságos működésük után sikerült illetékes helyen is befolyáshoz jutni, amelyet tagjainak előnyére bármikor szívesen felhasznál. Eppen ezért az egyesület minden tagja bizalommal fordulhat a vezetőséghez, mely minden esütők este fél nyolc órakor a Club-kávéházban ülést tart. Minden háztulajdonosnak tehát érdekében áll, hogy az egyesületbe belépjen.

Sulyos váddal illettek egy nyugalmazott századost, Popov Dusan nyugalmazott százados azzal vádoltan került a törvényszék büntető tanácsa elé, hogy kincstári tulajdonságát képező két lovat eladott a becskereki cukorgyárnak. A tárgyaláson bebizonyosodott, hogy Popov saját lovait bocsájtotta áruba s így a vádirat állítása nem áll fenn. A megvádolt századost a bíróság a vád és következményei alól felmentette és a további eljárást ellene megszüntette.

• Atutalásokat és csekkkiadásokat a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

• Az Első Velükibecskereki Vasúti Zeneegyesület értesíti t. tagjait, hogy folyó hó 20-án, szombaton este fél 9 órakor a Kaszinóban tartja rendes évi közgyűlését. Miután igen fontos dolgok kerülnek megtárgyalásra, felkértenek az igen tisztelt tagok, hogy lehetőleg teljes számban jelenjenek meg. — A vezetőség.

• Hölgyek figyelmébe! A tisztelt hölgyközönséggel tudatom, hogy villanyfejmosásra ujonnan modernül berendezkedtem. Ondolást, fésülést, manikűrözést, ugyisint hajfestést bármely színre valódi francia orvosi és valódi henával mérsékelt áron vállalom. Mindennemű hajmunkát, hajfenatokat stb. készítek. Szíves pártfogást kér **Kécity Lujza** nőfodrász, Szlevenaeska u. 10. (Dr. Magyar melletti ház.)

Találtak tegnap este a Fő-utcán egy női retikült. Igazolt tulajdonosa átveheti az Orient főutcai üzletében.

• Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukitételre kaphatók — a beogradj, pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.), Veliki Becskerek. — Telefon 43 és 47.

Az **En Ujságom** című gyermek-lap legújabb száma érdekes kedves tartalommal most jelent meg és kapható az Orient főutcai üzletében. Ára 3 dinár.

Filc-, diffin-pán-kalapok érkeztek!
Ruhák, Jumperok és bluzokban nagy választék
Filckalapvasalást és kalapalakítást jutányos áron vállal
ASZLÁNYI JULIA
kalap- és nődivatterme
Nemanjina (Jenő horeg) u., Tanner-ház.

Közgazdaság

Pénzforgalmunk a külfölddel. A postai igazgatóság és a pénzügyminisztérium között tárgyalások folynak, hogy Amerikával felvegyük a postautalványforgalmat. Együttal azt a kérdést is tárgyalják, hogy a külfölddel felvegyük a pénzeslevél-forgalmat. Amerikába száz dollárig lehet pénzt küldeni, ellenben onnan korlátlan összegek jöhetnek. Pénzeslevelek elküldésénél a feladótól nyilatkozatot vesznek, hogy a levél tartalma nem ellenkezik a devizarendeleettel.

Vámbevételünk. A legutóbbi három hónapban befolyt vámok messze felülhaladják a tavalyi bevételüket. 1922 júliusában a vámhivataloknál befolyt 92 millió, ez idén 131. tavaly augusztusban 119 millió, ez idén 160 millió, tavaly szeptemberben 130 millió, ez idén 173 millió dinár.

Benzinre nincs fogyasztási adó. A pénzügyminiszter úgy határozott, hogy az olyan benzin, melyet gazdasági gépek hajtására használnak fel, nem esik fogyasztási adó alá. Ez akkor is áll, ha a gépet nem a tulajdonos, hanem más használja.

Új vasutagazgatóság SHS-ben. A ljubljani kereskedelmi és iparkamara emlékirattal fordult a kormányhoz, melyben kéri, hogy Ljubljában állítsák fel ismét a vasúti igazgatóságot, mely alá az összes szlovéniai vasutak tartoznának.

Biztosító intézeteink szövetsége. A legutóbbi évnegyedben a következő új tagok léptek be a szövetségbe. Takarékpénztár Stara Pazován, Szerb Hitelbank Bjelovar, Népbank Bela Crkván, Hercegovinai Bank Mostar, Bank és takarékpénztár Ludbreg, Horvát Kereskedelmi Bank Sarajevo, Szerb takarékpénztár Gospić, Horvát kereskedelmi bank Ljuzur.

TÖZSDE

Október 17.

Beograd. (Zárlat.) London 38375, Paris 51680, Newyork 8450, Genf 152750, Szalonki 138, Milano 390, Prága 2535, Berlin 005, Wien 0119, Szófia 8350, Budapest 051, Amsterdam 5365.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 557, London 2526, Paris 3375, Milano 2545, Prága 1665, Wien 0007860, Budapest 00307 és fél, Beograd 665, Bukarest 260, Szófia 545.

Budapest. (Zárlat.) Prága 578-624.

Az értékpapírpia.

Budapest, okt. 17.

A tőzsde teljesen üzletelen. Az értékpapírok lemorzsolódása még egyre tart. Az állítólagos árfolyamokról alábbi jelentésünk számol be:

(Árak 1000 koronákban. — Zároljában a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(115)	90
Magyar Ált. Hitel	(6375)	650
Pesti Magy. Keresk.	(1110)	990
Leszám. és Pénzv.	(98)	38
Pesti Hazai (ex jog)	(4150)	3850
Hermes váltóüzlet	(75)	60
Salgótarjáni	(545)	508
Rimamurányi	(110)	99
Égisz	(455)	38
Dél cukor	(425)	375
Horvát cukor	(775)	800

LEGUJABB

Oroszország elfogadta a Gregorian naptárt.

Moszkva, okt. 17.

A Tichon patriarcha vezetése alatti orosz egyház a konstantinápolyi patriarcha hozzájárulásával október 15-ikén áttért a Gregoriana naptárra.

Szászország a birodalmi kormány ellen

Berlin, okt. 17.

A szász kormány közölte ma Berlinnel, hogy a birodalmi kormánynak a szászországi szocialista és kommunista munkásszázadok feloszlására vonatkozó rendeletét nem fogadja el és nem hajtja végre.

Az a veszedelem fenyeget ilyenformán, hogy a birodalmi kormány kényszerül végrehajtó rendszabályokat alkalmazni és katonai diktatúrával kényszeríteni a szász kormányt a munkásszázadok feloszlására és a birodalmi rendelet respektálására.

A jóvátételi bizottság elfogadta a magyar kölcsönt.

Páris, okt. 17.

A jóvátételi bizottság ma délelőtti ülésén lényegtelen változtatásokkal egyhangulag elfogadta a magyar albizottság javaslatát a Magyarországban nyújtandó kölcsönre vonatkozólag.

Az SHS-magyar tárgyalások előkészületei.

Budapest, okt. 17.

A külügyminisztériumban ma Daruváry kérésére Rakovszki, Nagy Emil, Walkó és Kállay miniszterek eszmecsereit folytattak a cseh-román-jugoszláv tárgyalás anyagáról. A megbeszélésen a miniszterek megállapították az irányelveket, melyek Magyarország részéről a kölcsönös tárgyalásoknál érvényesülnek. A szakminiszterek állásfoglalása természetesen alkalmazkodik a Bethlen által Genfben kötött elvi megállapodásokhoz.

Pár szó a tuberkulózisról.

Irta: dr. Salgó Imre.

A tuberkulózis elleni küzdelem hatalmas harcának sokféleségében vezető szerepet játszik a prophylaxis, a betegség kifejlődésének a megakadályozása. A betegség kezdeti stádiumban való megismerése, és így fejlődésének s továbbterjedésének rövid úton és korán való megakadályozása kettős fontossággal bír. Az egyik az esetleg kezdődő szakkban levő betegnek idejekorán való orvosi kezelésbe vétele, a másik a környezetet megfertőzésének való megakadályozása.

Általában a tuberkulózis — magyarául: gümőkór — fogalmát összekeverik a tüdővésszel. A tuberkulózisnak oly sokféle megnyilvánulása van, amelynek tuberkulotikus jellegét sokszor még egy intelligens laikus sem veszi észre és így általában téves az a felfogás, hogy csak az tuberkulotikus, aki köhög és kinek csak a tüdejével van baja. A tüdővész — helyesebben tüdőgümőkór — csak egy megnyilvánulási félesége a tuberkulózisnak, amely az aránylag gyakori előfordulása miatt lett a tuberkulózis vezérfője. Mert nagyon sokféle betegség van, amelynek megnyilvánulása, mind a tuberkulózis bacillusának következménye.

A baj meggyógyítása természetesen a legifjabb generációnál kezdődik, akiknek zsenge szervezetük, legkönnyebben reagál a fertőzésre és akik az iskolákban való tömeges együttléte alatt, legnagyobb fokban vannak az infekció veszélyének kitéve. Mindazon körülmények, melyek a hygienikus életmódhoz meg-

kívántatnak, főleg a tuberkulózis elleni küzdelemnek. De sajnos, egyrészt a nyomorúság és szegénység, másrészt viszont az emberi faj fizikális degenerációja, oly nagyfokú, hogy e körülmények ma egyenesen kedveznek a tuberkulózis továbbterjedésére. Így tehát a veszély kettőzött, amely a növekedő generáció feje felett lebeg a fertőzést illetőleg.

És ezért fontos a baj rövidesen való felismerése, továbbterjedésének megakadályozása, mert ha valamivel neki nem fogna a társadalom, tudományos alapon a baj leküzdéséhez, egy a már különben is gyengébb ellenálló képességű gyermekgenerációt rövid időn belül súlyosan megsemmisítaná a millió forrásból előtörő tuberkulózis.

A háború előtti években, átlag véve, minden 7-ik halálesetnek a tuberkulózis volt az oka, ma a százalék óriásiit növekedett, amennyiben ma az elhaltak közül minden 4-ik ember volt tuberkulotikus.

Ez a szomorú statisztika teszi mindannyiunk kötelességévé, hogy formáságokra való tekintet nélkül, hozzáfogjunk a nagy harchoz.

Ezen a jogalapon és tisztán a tudomány szemmel tartásával történt a helybeli összes iskolákban a tuberkulózissal szembeni reagálóképesség megvizsgálása, helyesebben az ifjúság tuberkulinizációja. És ez annál is inkább volt keresztülvihető, mivel a reakció kiváltása és így az eredmény megállapítása semmiféle fájdalommal, vagy esetleges utókövetkezménnyel, veszéllyel nem járt.

A cél, amelyet elérni akarunk, egyrészt társadalomtudományi, másrészt orvostudományi szem-

Hétfőn, október 1-én, a 1850
SZVETOZAR KIRTYANSZKI-féle
 „BRISTOL”-szálloda

legmodernebb termében megkezdte előadását a jóhírnevű komikus: **Petar Jakovljević**, 9 művészből álló „Skomoroh” csoportjával.

Halló! A közkedvelt komikus Halló!
Petar Jakovljević
 megérkezett!

Szellemes tréfa, a legszebb táncok, románcok, duettek és kvartettek szórakoztatják a közönséget. Beléptidő nincs. Kezdet este 8 órakor. A legkitűnőbb ételeket, csebabescot, raz-nicsot, a legjobb italokat, Dungserszki-féle sört Toza Kirtyanszki bácsi szolgáltatja. A zene mindenkit ki fog elégeíteni. Reggelig szórakozhat. Számos látogatást kér: **SZVETOZAR KIRTYANSZKI.**

pontból bir nagy fontossággal. Meg kell állapítani ugyanis, hogy mily nagyfokú az ifjuság tuberkulozissal való megfertőzöttsége; — a még gyógyítható, de rejtett tuberkulozisos betegek felfedezése és kellő kezelésbe juttatása; végül a fertőzés továbbvitelének a megakadályozása.

A nyugati művelt államokban szintén nagyban folyik az ifjuság átvizsgálása és igen érdekes, de szomorú adatokat találunk, ha azokat szemléljük. Így például Hamburg egyik részében az átvizsgált gyermekek óriási percentszámot mutatnak. A 7—14 éves gyermekek fele — akik egyébként valamenynyien aránylag jó viszonyok között élnek — volt tuberkulotikus. A háboru éveinek megfelelően, amint a táplálkozás romlott, annak megfelelően a percentszám is növekedett. Így az 1914—18. éveknek megfelelően 53%, 63-5%, 64%, 70 százaléknál, 72-1% felel meg.

A betegség korai megállapítása azért okozott eddig nehézségeket, mert igen sok esetben, jóltáplált, egészségesnek látszó gyermekek, akiknek semmi feltűnő bajuk nem volt, — nem panaszkodtak hozzátartozóiknak és így egy orvosi vizsgálat megejtésére nem is gondolt senki. Sok esetben az ily gyermekeknél, a szervezetben rejtett góc, tényleg, nyom nélkül mulott el. De elég nagy azon esetek száma, amikor egy ilyen góc, egy közbejövő heveny megbetegedésre — mint pl. influenza, typhus, szamárköhögés, kanyaró stb. fellobban, akitiválódik, ami azután rövid uton végez áldozatával. Az ilyen rejtett gókok kinyomozása végtelenül nagyfontosságú. És erre szolgál a wieni gyermekklinika világhírű professzorának Pirquet-nek tuberkulinnal végzett börtöltése. Ez a felkiáltójel, amely a szülőket és tanítókat egyaránt figyelmezteti a veszedelemre. A pozitív reakció, ha egyéb nyilvános tünetek hiányzanak, nem jelent egyebet egy figyelmeztetésnél és bizonyos óvatosságra int. Az ily esetek legnagyobb részében, fizikális orvosi vizsgálattal, semmiféle kórokat nem lehet megállapítani. Ezt az állapotot hívjuk tuberkulozis előtti, praetuberkulozisos állapotnak. E gyermekek azután állandó orvosi kontrollra szorulnak, esetleg a környezet megjavításával az általános erőbeli állapotukat kell fokozni.

De hasonlóan fontos a tuberkulotikus fertőzés továbbvitelének megakadályozása. A már fertőzőképes gyermekeknek az iskolából való kizárása, a legelső feladat. Mert egy ilyen gyermek köhögésével millió és millió bacillust juttat a levegőbe, amelyek azután egészségesektől belelegezve, ezeket is betegé teszi. Egyszóval az ily Pirquet-féle börtöltésnek nincs más rendeltetésük, mint a tuberkulozis diagnosizálásának a megállapítása.

Összefoglalásként tehát le kell szögeznünk azokat a rendkívül fon-

tos körülményeket, amelyek az iskolás gyermekek állandó orvosi vizsgálatát teszi szükségessé, amelynek a tulajdonképpeni célja: 1. Az egészségesekek megóvása. 2. A betegeknek kellő időbeni kezelésbe juttatása. 3. A fertőzés meggátlása. E körülmények a szülők, tanítók és orvosok közös érdekkörébe tartozván, minden alkalommal megvizsgálendók.

Uzdin község előljáráóságától.
 2670—923. szám. 1925

Hirdetmény.

Uzdin község előljáráósága ezenel felhívja mindazon téglagyárakat, melyek hajlandók elsőrendű téglet hidépítési célokra eladni, hogy ajánlatukat folyó hó 24-ikéig alulírott község előljáráóságánál írásban adják be.

Uzdin, 1923 október 15.
 Spariosu, bír. Puja, jegyző.

Sok pénzt takarít meg,

ha kályhavétel előtt hozzám fordul. Ajánlok nagyterem fűtéshez alkalmas fakályhát, kokszfűtésű szobakályhát, dobkályhát, sparherdet. Bizományba keresek jókarban lévő fa- és kokszkályhát. Megvételre keresek egy komplett fürdőszobaberendezést. — Cim:

KOHN SÁNDOR
 bádogos, 1934
 Temesvári-ut 12. szám.

Járási főszolgabíró Veliki Becskerek.

Pályázati hirdetmény.

Bótos községben üresedésben levő községi babai által betöltése céljából a választás 1923. évi november hó 6-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

Felhivatnak a pályázók, hogy okmányaikkal felszerelt és az előirt bélyegekkal ellátott kérvényeiket legkésőbb november hó 5-ikéig ezen szolgabíróságnál adják be.

Veliki Becskerek, 1923. évi október hó 11-én.
 1930 Misković, főszolgabíró.

Elado 1931
8 szobás lakóház

mellékhelyiségekkel és parkírozott udvarral.
 Felvilágosítást ad szíveségből a Steinitzer Géza cég, Brigadiru Ristitya u. 171

Keresek megvételre vagy feldolgozásra cirokszakált.

Cim: 1933
 Patai Péter, Novi Itebej.

Kolbaszestely a „Kalauz”-nál

Régi állomással szemben. 1936
 Folyó hó 20-án, szombaton este a Schreiner-féle vendéglőben kolbaszestely lesz Jó ételekről, kitűnő italokról gondoskodva van. — Minden este zene. —
 Schreiner Antal, vendéglős.

Kolbász-estely

a „FEHÉR GALAMB”-nál!
 F. hó 20-án, szombat este a „Fehér galamb” vendéglőben Papinova (Árpád) u. 15. táncsal egybekötött kolbász-estely lesz. A háziasan elkészített jó kolbászhoz most érkezett kitűnő rámpással fogok t. vendégeimnek szolgálni. A zenét Nákies bácsi közkedvelt zenekara szolgáltatja. Számos látogatást kér:
 1932 SZOBCSÁK FERENC, vendéglős.

Figyelem!

Fényképezeti lemezek, papírok, kemikáliák és két apparátus nálaieset miatt olcsón eladók

ÖZV. GVERA BONIFACIUSNÉ-nal, Perlez.

Brillians női fülbevaló, női karkötőóra és egy palisander ebédlo olcsón elado.

Bővebbet Obala Princessa Jelena 7, volt Kurländer-ház. 1834

Házmasteri állást vállalok.

Cim a kiadchivatalban.

Favágást!

hasítást géppel, elrakást, legjutányosabban vállal:
 1916
 Schwarz József, Pasityeva u. 33.
 Rendeléseket felvesz: Deutsch Márton fűszernagykereskedő, Buzater. Tel. 86.

Koninklijke Hollandsche Lloyd, Amsterdam

CUNARD LINIJA

(OSNOVANO 1840)

NAJVEĆI I NAJBRŽI
 PAROBRODI
 IZRAVNO KNJIŽENJE ZA
 SVE DJELOVE
 SVIJETA

Vezérképvislet az SHS. állam részére Jugoslavenska Banka D. D. — Fiókképvislet V. Becskerekben: Joe S. Rendulić Svetosavska u. 601/2. sz. (a szerbtemplom mellett)

Délamerikába, Egyesült Államokba és Kanadába!

1860
 Államilag engedélyezett kivándorló iroda mezőgazdasági munkásoknak Sao Paolo államba (Dél-brazília) való szállítására mérsékelt viteldij mellett!

